

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.II.10.162/2019/6.

A tanács tagjai: . Stark Marianna a tanács elnöke
é dr. Csernay Krisztina előadó bíró
. Tanczos Rita bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Farkasné dr. Boleratzky Eszter ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Dr. Gere Dávid ügyvéd

A per tárgya: állásidőre járó alapbér megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:

Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.20.661/2018/4.

Az elsőfokú bíróság határozata:

Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
22.M.754/2017/18.

Rendelkező rész

A Kúria a Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.20.661/2018/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperes, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 15.000.- (tizenötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, továbbá a magyar államnak felhívásra 159.400.- (százötvenkilencezer-négyszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A tényállás

- [1] A felperes 2012. szeptember 4-től karbantartó munkakörben állt az alperes alkalmazásában. A felperes - 2016. december 1-jétől 2017. március 12-ig tartó táppénzes betegállományát követően - 2017. március 13-án a munkahelyén megjelent, ahol közvetlen munkahelyi felettese, ... a munkáltatónál tervezett profilváltás miatt munkaviszonyának közös megegyezéssel történő megszüntetésére tett ajánlatot. A felperes az ajánlatot a végkielégítés fizetésének visszautasítására tekintettel nem fogadta el.
- [2] ... 2017. március 13-át követően a felperesnek munkafeladatot nem adott és munkaidő beosztását sem közölte vele, munkaviszonyának

megszüntetésére azonban nem került sor.

- [3] A felperes a 2017. március 28. és június 6-a közötti ismételt táppénzes állományát követően többször tett eredménytelen kísérletet a foglalkoztatása körülményeinek egyeztetésére, majd 2017. július 14-én jogi képviselőjén keresztül levélben arról tájékoztatta az alperest, hogy 2017. június 7-től munkavégzés céljából a munkáltató rendelkezésére áll, egyben felszólította, hogy 8 napon belül fizesse ki számára a június havi munkabérét. Az alperes a felperes levelére nem válaszolt.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [4] A felperes a keresetében a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 42. § (2) bekezdés b) pontja és az Mt. 146. § (1) bekezdése alapján állásidőre járó alapbér címén 2017. június 1-től 2018. március 29-ig terjedő időszakra 1.680.000.- forint, továbbá - elsődlegesen az Mt. 146. § (1) bekezdése, másodlagosan az Mt. 166. § (1) bekezdés alapján kártérítés jogcímén - 200.000.- forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, hogy az alperes nem tett eleget a foglalkoztatási kötelezettségének, nem biztosított számára munkát annak ellenére, hogy munkaviszonyát nem szüntette meg, arról írásbeli dokumentumot nem adott át, továbbá az adóhatóságnak, valamint a társadalombiztosítási hatóságnak sem jelentett be munkaviszonya megszűnését.
- [5] Előadta, hogy az alperes minden hónapban átlagosan 20.000.- forint feletti összegben fizetett számára jutalmat, amely ekként az alapbére részét képezte. Ezen összeg megfizetésére másodlagosan kártérítés jogcímén kérte kötelezni az alperest.
- [6] Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint nem volt alkalma teljesíteni az Mt. 146. § (1) bekezdésében foglalt foglalkoztatási kötelezettségét, mivel a felperes a munkahelyén 2017. március hónaptól kezdődően különböző okokból kifolyólag nem jelent meg, amely magatartásával megsértette az Mt. 6. § (1), (2) és (4) bekezdésében, 8. § (1) bekezdésében 52. § (1) bekezdés a) és b) pontjában foglaltakat. Miután a felperes megjelenési kötelezettségének nem tett eleget, 2017. július 1-től fizetés nélküli szabadságos állományba helyezte, amely a perindítás időszakában is fennállt.

Az első- és másodfokú bíróság ítélete

- [7] A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 22.M.754/2017/18. számú ítéletével kötelezte az alperest 1.680.000.- forint állásidőre járó alapbér, valamint 200.000.- forint kártérítés és 209.550.- forint perköltség megfizetésére. Megállapította, hogy a felperes munkavállalói költségkedvezményre jogosult és kötelezte az alperest 112.800.- forint eljárási illeték megfizetésére.
- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában az Mt. 42. § (2) bekezdése, 146. § (1) bekezdése és a 166. § (1) bekezdése

felhívásával, a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján megállapította, hogy a felperes munkavégzési helyéül szolgáló gépészeti részleg leépítésre került és a felperes számára 2017. márciusát követően közvetlen munkahelyi felettese munkafeladatot nem határozott meg. Az alperes foglalkoztatási kötelezettségének megszegését ... azon nyilatkozata is alátámasztotta, mely szerint telefonon történt köztük egyeztetés a felperesnél lévő munkaruha, munkaeszközök leadásáról, továbbá azon 8 munkavállaló közül, akikkel a felperes együtt dolgozott, jelenleg mindössze két munkavállalónak áll fenn a munkaviszonya.

- [9] A közigazgatási és munkaügyi bíróság rámutatott arra, hogy a felperes 2017. július 14-ei levelében kifejezetten jelezte munkavégzési szándékát, illetve kérte a munkaviszonya rendezését, azonban levelére nem kapott választ, amelynek okát az alperes a perben sem jelölte meg. Megállapította, hogy az alperesnél végrehajtott szervezet és profilváltás miatt a felperes munkavégzésére, munkájára már nem volt szükség, ugyanakkor az alperes a felperes munkaviszonyát sem szüntette meg.
- [10] Az elsőfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a foglalkoztatási kötelezettség, illetve az alapbér megfizetése alól mentesítő, elháríthatatlan külső ok csak olyan ok lehet, amelyre a munkáltatónak semmilyen ráhatása nincs és amely a tudomány, technika adott szintje mellett nem hárítható el. Az a körülmény, hogy az alperesnek a profilváltás miatt nincs szüksége a korábbi létszámú gépszerelőre és karbantartóra, a munkáltató belső munkaszervezésével, működésével összefüggő ok, amely nem mentesíti a munkáltatót az állásidőre járó alapbér megfizetésének kötelezettsége alól. A felperes érvelését osztva életszerűtlennek ítélte, hogy a munkáltató a felperest a távolléte igazolására való felhívás nélkül, fizetés nélküli szabadság megjelöléssel tartotta állományban. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az alperes nem tett eleget a foglalkoztatási kötelezettségének, így a felperes állásidőre járó alapbér iránti kereseti kérelme megalapozott volt.
- [11] Az elsőfokú bíróság ugyanakkor nem értett egyet a felperes azon érvelésével, amely szerint a havi rendszerességgel fizetett 20.000 forint az Mt. 136. § (1)-(3) bekezdéseiben meghatározott alapbér része, ezért a többletjuttatást kártérítés jogcímén ítélte meg.
- [12] Az alperes fellebbezése alapján eljáró Budapest Környéki Törvényszék a 8.Mf.20.661/2018/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az alperest állásidőre járó alapbér címén terhelő marasztalás összegét 1.680.000.- forintról 1.424.356.- forintra, a kártérítés jogcímén terhelő marasztalás összegét 200.000.- forintról 170.000.- forintra leszállította, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [13] A másodfokú bíróság az Mt. 51. § (1) bekezdésének, valamint az Mt. 52. § (1) bekezdésének felhívásával rámutatott arra, hogy a foglalkoztatási és a munkabér fizetési kötelezettség a munkáltató legáltalánosabb, a munkaviszonyhoz szorosan kötődő alapvető

kötelezettsége, ennek alapján tud eleget tenni a munkavállaló a munkaviszonyból származó, az ő oldalán felmerülő munkavégzési kötelezettségének.

- [14] A rendelkezésre álló bizonyítékokból - a felperes 2017. július 14-én írt levele mellett - jelentőséget tulajdonított ... tanúvallomásának is, amely szerint a felperest foglalkoztató részleget az alperes már 2016. év végén megszüntette és a felperes számára munkafeladatot nem adott, egyszeri telefon beszélgetésük során is kizárólag a eszközök leadásáról egyeztettek. A törvényszék álláspontja szerint tehát a felperes - az alperes fellebbezési érvelésével szemben - a rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettségének a munkaidő beosztás és a munkakör meghatározása hiányában nem tudott eleget tenni. A munkáltatónak az Mt. 53.§-a alapján lehetősége lett volna a munkaszerződésben foglalt munkakörtől eltérő feladatok ellátását is meghatározni, azonban a foglalkoztatási kötelezettségét elmulasztotta, ezért a mulasztás tartamára az Mt. 146. § (1) bekezdése szerinti alpbért köteles megfizetni. Minthogy a felperes a keresetében állásidőre járó bér jogcímén érvényesítette az igényét, e tekintetben az alperes fellebbezésében hivatkozott kármegosztás, illetve kárenyhítési kötelezettség nem volt értelmezhető.
- [15] A törvényszék álláspontja szerint azonban az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a havi 20.000.- forint a felperest kártérítés jogcímén illeti meg. Az Mt. 146. § (1) bekezdése rendelkezése alapján ugyanis állásidő esetén a munkavállaló az alpbérére, valamint azokra a bérpótlékokra is igényt tarthat, ami a munkaidő beosztás alapján egyébként is megillette volna (Mt. 147. §). A törvényszék szerint az Mt. ezen rendelkezéséből következően a felperes jutalom jogcímén állásidőre igényt nem érvényesíthetett, azonban a fellebbezési eljárásban tett nyilatkozata szerint ezt az összeget a munkáltató minden hónapban lényegében a túlmunka pótlékeként fizette meg. A felperes állítását az alperes nem vitatta, ezért az Mt. 147. §-ában foglaltakra figyelemmel erre a juttatásra a felperes bérpótlék jogcímén volt jogosult.
- [16] Az elsőfokú bírósággal szemben a törvényszék értékelte, hogy a felperes csak 2017. július 14-én kelt és az alperes által július 17-én átvett levélben tájékoztatta a munkáltatót keresőképesé válásáról, ezért az alperes foglalkoztatási kötelezettsége 2017. július 17-től 2018. március 29-ig terjedő időszakra állt fenn, ezen időszakra érvényesíthette tehát állásidőre járó bérigényét, amelyet a számítások levezetésével a másodfokú bíróság korrigált.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem

- [17] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet „megváltoztatását” és a felperes keresetének elutasítását, továbbá perköltségben történő marasztalását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az első fokon eljáró bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását kérte.

Álláspontja szerint a jogerős ítélet az Mt. 6. § (1), (2) és (4) bekezdése, 8. § (1) bekezdése, 52. § (1) bekezdése, 97. § (4) bekezdése és 146. § (1) bekezdésébe, valamint a Pp. 163. § (1) és (3) bekezdésébe ütközően jogszabálysértő.

- [18] Az alperes érvelése szerint az elsőfokú bíróság a tényállást tévesen állapította meg és abból téves következtetéseket vont le, amelyet a másodfokon eljáró törvényszék is megerősített, ezért az ítélet megalapozatlan. Az eljáró bíróságok a foglalkoztatási kötelezettség megsértésének megállapításakor figyelmen kívül hagyták, hogy a felperes felett a munkáltatói jogkört nem ..., hanem ... ügyvezető gyakorolta. ... nem volt olyan pozícióban, hogy a felperes munkaköréről, annak megszüntetéséről, átalakításáról és jövőbeli foglalkoztatásáról nyilatkozzon. Minthogy ... meghallgatására annak ellenére nem került sor, hogy a bíróságoknak hivatalos tudomása volt az ügyvezető személyéről, az ítélet a Pp. 163. § (1) és (3) bekezdésébe ütközően jogszabálysértő.
- [19] Az eljáró bíróságok az Mt. 52. § (1) bekezdésének megsértésével állapították meg, hogy a felperes a rendelkezésre állási kötelezettségének eleget tett, holott a jogszabályi előírások kifejezetten a munkára képes állapotban történő megjelenést írják elő a munkavállaló számára, amely a perbeli esetben egy alkalommal sem történt meg. Az eljárás során nem került tisztázásra, hogy a felperes munkaköre valóban megszűnt-e, amennyiben pedig nem, úgy a munkakör és a munkavégzési hely ismert volt a felperes számára. A beosztást ugyan a munkáltató köteles közölni, azonban az Mt. 97. § (4) bekezdése szerint közlés hiányában az utolsó munkaidő beosztás az irányadó, amely ismert volt a felperes számára. Mindezek alapján az ítélet az Mt. 146. § (1) bekezdésébe is ütközik, mivel a munkáltató a felperes megjelenési és rendelkezésre állási kötelezettsége elmulasztása miatt nem tudott eleget tenni a foglalkoztatási kötelezettségének.
- [20] Iratellenes és jogszabálysértő az ítélet azon megállapítása is, hogy a felperes a tájékoztatási és együttműködési kötelezettségének eleget tett. Korábbi keresőképtelenségéről nem tájékoztatta a munkáltatót, távollétét nem igazolta, ezt követően pedig jogi képviselőjén keresztül mindössze egy levelet küldött, amely nem tekinthető úgy, hogy a felperes e kötelezettségének eleget tett volna. Mindezeket az első- és másodfokú bíróságnak értékelni kellett volna.
- [21] Az alperes további érvelése szerint a felperes a perbeli 10 hónapos időszak alatt tanúsított magatartásával az Mt. 6. § (1), (2) és (4) bekezdésében, valamint 8. § (1) bekezdésében foglalt alapelveket is megsértette, amelyeket az eljáró bíróságok szintén nem értékelték. A felperes maga idézte elő a 10 hónapon át tartó bizonytalan helyzetet és az, hogy érdemi lépést csak ez idő után tett, a legkevésbé sem tekinthető az adott helyzetben általában elvárható, vagy akár jóhiszemű és tisztességes eljárásnak.
- [22] Avval, hogy a felperes a keresőképtelenségét a munkáltató részére nem igazolta, megsértette az Mt.-ben foglalt kötelezettségeit és

hozzájárult a bizonytalan helyzet előidézéséhez. Az eljárás bíróságok a felperes állításait úgy fogadták el valónak, hogy azokat a felperes nem igazolta, sőt előadását közvetlen felettese meghallgatása során cáfolta. A perben a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alperes nem tett eleget a foglalkoztatási kötelezettségének annak ellenére, hogy munkavégzésre irányuló szándékát jelezte. A bíróságok jogszabálysértően fogadták el ennek igazolására a jogi képviselő által küldött levelet.

- [23] A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását és az alperes felülvizsgálati eljárási költségben történő marasztalását kérte. Álláspontja szerint az alperes a felülvizsgálati kérelmében a bizonyítékok értékelését vitatta, de álláspontját részletesen nem fejtette ki.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

- [24] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [25] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a tényállás megállapítását és a bizonyítékok téves értékelését vitatta, azonban e körben megsértett jogszabályhelyként a Pp. 206. § (1) bekezdését nem jelölte meg, így a jogerős ítéletben megállapított tényállás a felülvizsgálati eljárásban is irányadó volt. Ezen irányadó tényállás szerint a felperest 2017. március 13-án - három hónapig tartó keresőképtelen állományát követően - közvetlen munkahelyi felettese arról tájékoztatta, hogy a munkáltató tevékenységének átalakítása miatt a jövőben munkájára nem tart igényt és munkaviszonyának közös megegyezéssel történő megszüntetésére tett ajánlatot. A megállapodáshoz a felperes azért nem járult hozzá, mert az alperes nem kívánt részére végkielégítést fizetni. Ezt követően az alperes nem közölte a felperessel a jövőbeni foglalkoztatásának körülményeit, azt hogy őt a továbbiakban milyen munkakörben és milyen munkaidő beosztással kívánja foglalkoztatni. A felperes ismételt betegállományát követően 2017. július 14-én kelt levelében jelezte munkavégzési szándékát, amelyre válaszul az alperes - saját előadása szerint - a felperest fizetés nélküli szabadság állományába helyezte.
- [26] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében alaptalanul kifogásolta az ügyvezető igazgató tanúként történő meghallgatása elmulasztását.
- [27] A perben irányadó, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 164.§ (2) bekezdése értelmében a bíróság a bizonyítást hivatalból akkor rendelheti el, ha azt a törvény megengedi. Ebből következően a bíróság a szükséges bizonyítást a felek kérelme alapján folytatja le, így olyan bizonyítást, amelyet a felek egyike sem indítványozott, a bíróság csak a törvény felhatalmazása alapján rendelhet el, amely a perbeli esetben hiányzott.
- [28] Nem vitatott, hogy a felperes felett a munkáltatói jogkört az ügyvezető igazgató gyakorolta, azonban az ő - mint az alperes törvényes képviselőjének - személyes meghallgatását az alperes jogi képviselője annak ellenére nem indítványozta, hogy ez a Pp. 164.§

(1) bekezdésében foglaltak alapján érdekében állt.

- [29] E körben azt is értékelni kellett, a felperes a jogi képviselőjén keresztül küldött levelében 2017. július 14-én az alperes tudomására hozta keresőképeségét, így a ... tanúvallomásaival alátámasztott előzményeket figyelembe véve, bejelentése megfelelt a rendelkezésre állás törvényi követelményének. E levelet a felperes nem közvetlen munkahelyi vezetőjének, hanem a munkáltatónak címezte, azt az alperes igazoltan átvette, azonban ennek ellenére a perindításig sem élt jelzéssel a munkavégzés jövőbeni feltételeit, avagy a munkaviszony megszüntetés módját illetően. Saját nyilatkozata szerint a felperest - kérelme és előzetes értesítése nélkül - fizetés nélküli szabadság állományába helyezte, amely körülmények együttes értékelése alapján az eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül vontak le következtetést az alperes foglalkoztatási kötelezettségének megszegésére és arra, hogy ezért az Mt. 146.§ (1) bekezdése alapján állásidőre járó alapbér megfizetésére köteles.
- [30] Az alperes felülvizsgálati érvelésével szemben a felperes magatartása nem sértette meg az Mt. 6. § (1), (2) és (4) bekezdése, valamint 8. § (1) bekezdésében foglalt alapelvi követelményeket sem. Nem valós az alperes azon állítása, hogy a felperes a 10 hónapon át tartó bizonytalan helyzetet maga idézte elő, minthogy a 2017. március 13-ai megbeszélést követően az alperes maga sem tett eleget a felperes beosztásának és munkaköre jövőre nézve történő meghatározásának, valamint munkaviszonyának megszüntetésétől is elzárkózott. Az Mt. 6. § (1) bekezdéséből következően pedig felróható magatartására előnyök szerzése végett senki nem hivatkozhat.
- [31] Azt a körülményt, hogy a felperes csak 2017. júliusi levelében jelentette be írásban első alkalommal felgyógyulását és munkavégzési hajlandóságát, a törvényszék a marasztalási összeg leszállításával már értékelte, ezen túl a korábbi bejelentés elmulasztásának - figyelemmel a 2017. márciusi megbeszélésre és az ezt követő táppénzes betegállomány időszakára - nem volt jelentősége.
- [32] A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [33] A pereszes alperes a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján köteles a felperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.
- [34] Az alperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles a felülvizsgálati eljárási illeték állam részére történő megfizetésére.
- [35] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján a 2019. november 13-án megtartott tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2019. november 13.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Szolnokiné dr. Csernay
Krisztina s.k. előadó bíró,
Dr. Tánczos Rita s.k. bíró